

**Aktualizace
demografické
prognózy**

MČ Praha Zbraslav
prosinec 2012

Tomáš Soukup

Šmeralova 4
170 00 Praha - Bubeneč

IČ: 73534781

TEL: +420 739 358 697

E-mail: info@vyzkumysoukup.cz

www.vyzkumysoukup.cz

Obsah

1. Resumé – hlavní zjištění.....	3
2. Úvod, metodologie, cíl průzkumu	4
3. Obyvatelstvo	6
3.1. Celkový počet obyvatel	6
3.1.1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2001-2011	7
3.2. Struktura obyvatel	8
3.2.1. Pohlaví a věk obyvatel	8
3.2.2. Věková struktura obyvatel dle návaznosti veřejných služeb.....	10
4. Pohyb obyvatel.....	11
5. Prognóza vývoje obyvatelstva	12
5.1. Parametry prognózy.....	13
5.1.1. Současná struktura obyvatel	13
5.1.2. Plodnost	14
5.1.3. Úmrtnost	16
5.1.4. Migrace	16
5.2. Výsledky prognózy.....	18
5.2.1. Prognóza počtu obyvatel v jednotlivých věkových skupinách	19
5.2.2. Shrnutí hlavních výsledků prognózy počtu obyvatel	28
6. Analýza současného stavu školství.....	29
6.1. Mateřské školy a reflexe budoucího vývoje	29
6.2. Základní školy a reflexe budoucího vývoje	33
6.2.1. Plánování kapacit ZŠ	35
7. Zpracovatel průzkumu	40

1. Resumé – hlavní zjištění

Na základě aktualizace demografické prognózy a plánování kapacit MŠ a ZŠ se ukázala následující hlavní zjištění:

- Veřejné služby bude i nadále výrazně ovlivňovat migrace z let 2004-2010. V té době se na Zbraslav nastěhovalo velké množství mladých rodin (s dětmi i bez dětí). Následně se i výrazně zvýšila porodnost na úroveň cca 120 dětí ročně.
- Jak tato generace třicátníků stárne, lze očekávat i pokles porodnosti o cca 40 dětí ročně.
- Vysoká migrace a porodnost kolem mezi lety 2005-2010 výrazně ovlivňuje počet zájemců o MŠ. Počet zájemců bude nejvyšší v letech 2013 a 2014. Poptávka po veřejné MŠ však bude převyšovat stávající nabídku až do roku 2018. Poté lze očekávat úbytek dětí ve věku MŠ.
- Kapacita základních škol se jeví do budoucna nedostatečná. Již v příštím školním roce lze očekávat nedostatek míst v ZŠ a i případná úprava stávající ZŠ vystačí pouze do roku 2014. V následujících letech výrazně poroste počet dětí školou povinných. Vrchol poptávky po ZŠ lze očekávat kolem roku 2019. V té době bude potřeba téměř 1000 míst v ZŠ. Poté počet dětí školou povinných bude postupně klesat.
- Počet třicátníků bude postupně klesat. Klesne tak i poptávka po mateřských centrech a službách pro rodiny s nejmenšími dětmi.
- Naopak poroste počet mladších seniorů (65-79 let. Ze stávajících 1100 osob se jejich počet vyšplhá až na 1500. Vzroste tak poptávka po terénních sociálních službách (např. pečovatelská služba, ambulantní služby) a zdravotní péči.
- Od roku 2020 lze očekávat výrazný nárůst počtu seniorů starších 80 let. V současné době jich žije na Zbraslavi 300. Za patnáct let jich bude více než 400. Vzroste tak poptávka po sociálních službách všech typů, zvláště pak po ústavní péči.

Poznámka:

Výše uvedené body nejsou seřazeny podle významnosti.

2. Úvod, metodologie, cíl průzkumu

Zdroje dat

Demografická prognóza čerpá z více datových zdrojů.

Primárním zdrojem **dat o obyvatelstvu** jsou statistiky vedené Českým statistickým úřadem, a to jak statistiky přirozené měny, tak předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo na území České republiky v roce 2011. Informace o obyvatelstvu doplňujeme také údaji poskytnutými správním odborem MČ Praha Zbraslav.

Ve studii dále čerpáme data z MŠMT, statistik ZŠ a MŠ a webových stránek MČ Praha Zbraslav.

Poznámka:

Data o obyvatelstvu, kterými disponuje ČSÚ, se týkají osob přihlášených k **trvalému** nebo **dlouhodobému** pobytu. Údaje z databáze MČ Praha Zbraslav obsahují pouze osoby trvale hlášené. Vzhledem k tomu, že v době zpracování této studie nebyla ještě k dispozici data SLDB 2011 za fakticky bydlící obyvatele, platí prezentované výsledky pro osoby, která mají v MČ Praha Zbraslav trvalý nebo dlouhodobý pobyt.

Metody

Zpracování **sociodemografické analýzy** MČ Praha Zbraslav vychází z demografické metodologie v kombinaci s metodami socioekonomické statistiky.

Sociodemografická analýza využívá k charakteristice MČ Praha Zbraslav následující přístupy:

- **Struktury obyvatelstva** – Ze sociodemografického hlediska patří mezi nejdůležitější znaky, pohlaví a věk, dále také rodinný stav, vzdělání a socioekonomický status. Tyto charakteristiky významně ovlivňují výsledné (nejen) demografické chování obyvatel, proto je zkoumání struktury obyvatelstva jedním s ústředních témat analýzy.
- **Demografické procesy** – Jednotlivé životní události jako narození, úmrtí, sňatek, rozvod, ovdovění, migrace aj. jsou pro účely kvantitativních analýz

sledovány jako hromadné jevy. Z hlediska minulého a budoucího vývoje obyvatelstva v městské části jsou klíčovými procesy porodnost, úmrtnost a migrace.

- Ve studii je věnována pozornost také údajům charakterizujícím školství v MČ Praha Zbraslav, neboť právě na ně klade budoucí vývoj specifické požadavky.

Prognóza budoucího vývoje populace MČ Praha Zbraslav využívá tzv. kohortě-komponentní metodu. Tento přístup je založen na segmentaci populace do dílčích věkových skupin, které jsou vystaveny rozdílnému působení demografických procesů (porodnosti, úmrtnosti a migrace). Spočívá v posunu žijících mezi věkovými skupinami, tedy v převodu počtu žijících osob v dokončeném věku x na počet žijících v dokončeném věku $x+1$ po 1 roce prognózy.

- Parametry modelu kohortě-komponentní metody představují věkově specifické míry plodnosti, koeficienty přežití vypočítané z podrobných úmrtnostních tabulek odděleně pro muže a ženy, migrační saldo po jednotkách věku odděleně podle pohlaví a ukazatel feminity vyjadřující poměr narozených dívek ku celkovému počtu narozených dětí.
- **Prognóza byla zpracována odděleně pro muže a ženy po jednotkách věku s výchozí věkovou strukturou k 30. 6. 2011 a s horizontem prognózy do roku 2026. Delší časové období v případě obce nepovažujeme za relevantní.**

3. Obyvatelstvo

3.1. Celkový počet obyvatel

K 31.12 2011 žilo na území MČ Praha Zbraslav celkem **9 526 obyvatel**. Tento početní údaj, pocházející z Českého statistického úřadu, zahrnuje jak osoby hlášené k trvalému pobytu, tak také cizince s povolením k dlouhodobému pobytu. Podle předběžných výsledků SLDB 2011 (Sčítání lidí, domů a bytů) tvořili občané ČR 92% obyvatel Zbraslavi a cizinci 8%.

Ze SLDB dále vyplývá, že hlášené trvalé bydliště na MČ Praha Zbraslav má 94% skutečně žijících obyvatel. Na základě těchto údajů lze odhadnout, že k 26.11.2012 žije na Zbraslavi 10 500 obyvatel (hlášení + nehlášení, ČR + cizinci)

Tab. 1: Celkový počet obyvatel MČ Zbraslav dle jednotlivých zdrojů

Zdroj dat	Celkový počet žijících obyvatel	z toho s hlášeným bydlištěm	z toho občané ČR s hlášeným bydlištěm
SLDB 2011, březen 2011	9 995	9 390	8 647
ČSÚ 31.12.2011	10 140	9 526	8 772
Evidence obyvatel, 26.11.2012	10 500	9 800	9 173

Zdroj: ČSÚ, MČ Praha Zbraslav, SLDB 2011, vlastní výpočet

Pozn. Tučně zvýrazněné údaje představují skutečný stav dle statistiky.

Údaje kurzívou představují dopočet na základě údajů SLDB

Statistická poznámka:

Údaj o počtu fakticky bydlících na území MČ Praha Zbraslav byl odhadnut na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011. V době zpracování této studie nebyly k dispozici kompletní finální výsledky za jednotlivé věkové skupiny.

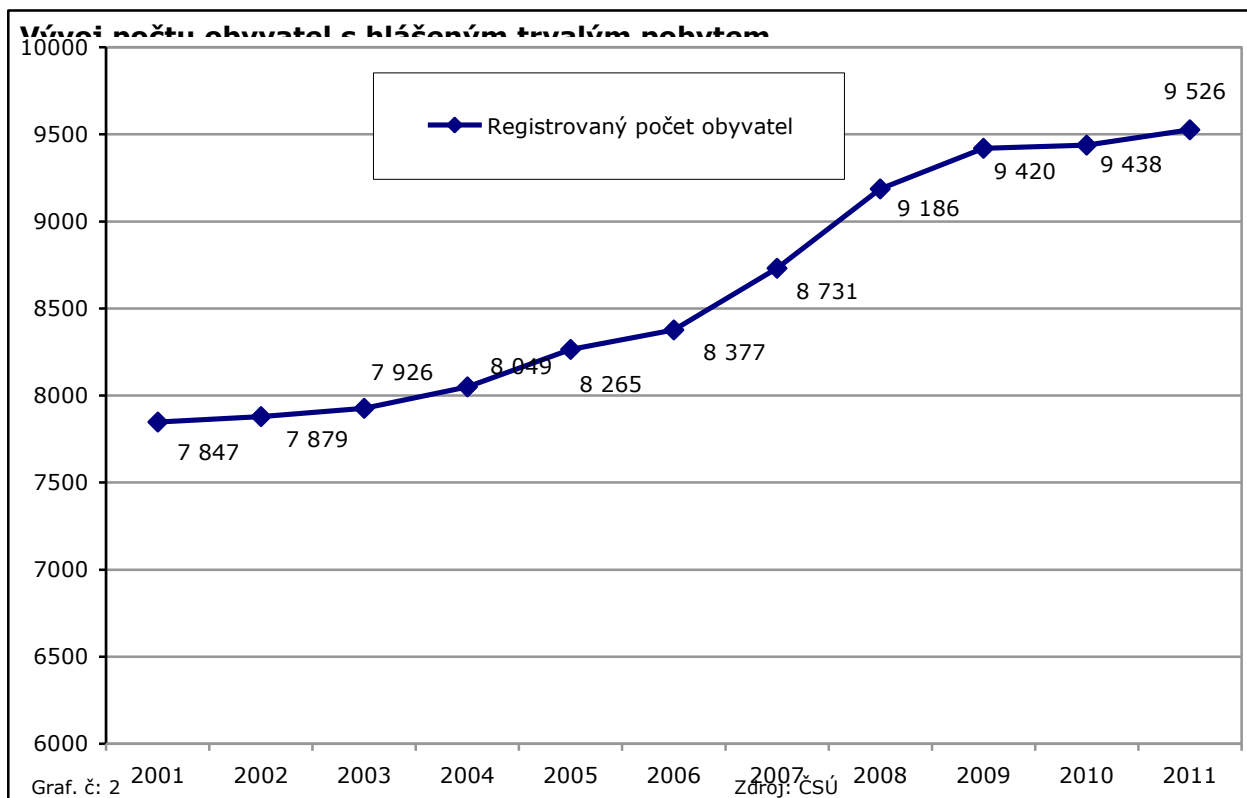
Poznámka:

Vzhledem ke skutečnosti, že MČ Praha Zbraslav je financována na základě statistiky ČSÚ, budeme v dalších analýzách vycházet především z dat ČSÚ.

3.1.1. Vývoj počtu obyvatel v letech 2001-2011

Celkový počet obyvatel **vzrostl** mezi roky 2001 a 2011 o **1 679 jedinců** z 7 847 na 9 526 obyvatel. Nejvýraznější růst pozorujeme mezi roky 2005 a 2009, tedy v letech rozsáhlé bytové výstavby na území MČ Praha Zbraslav.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel s hlášeným trvalým pobytem

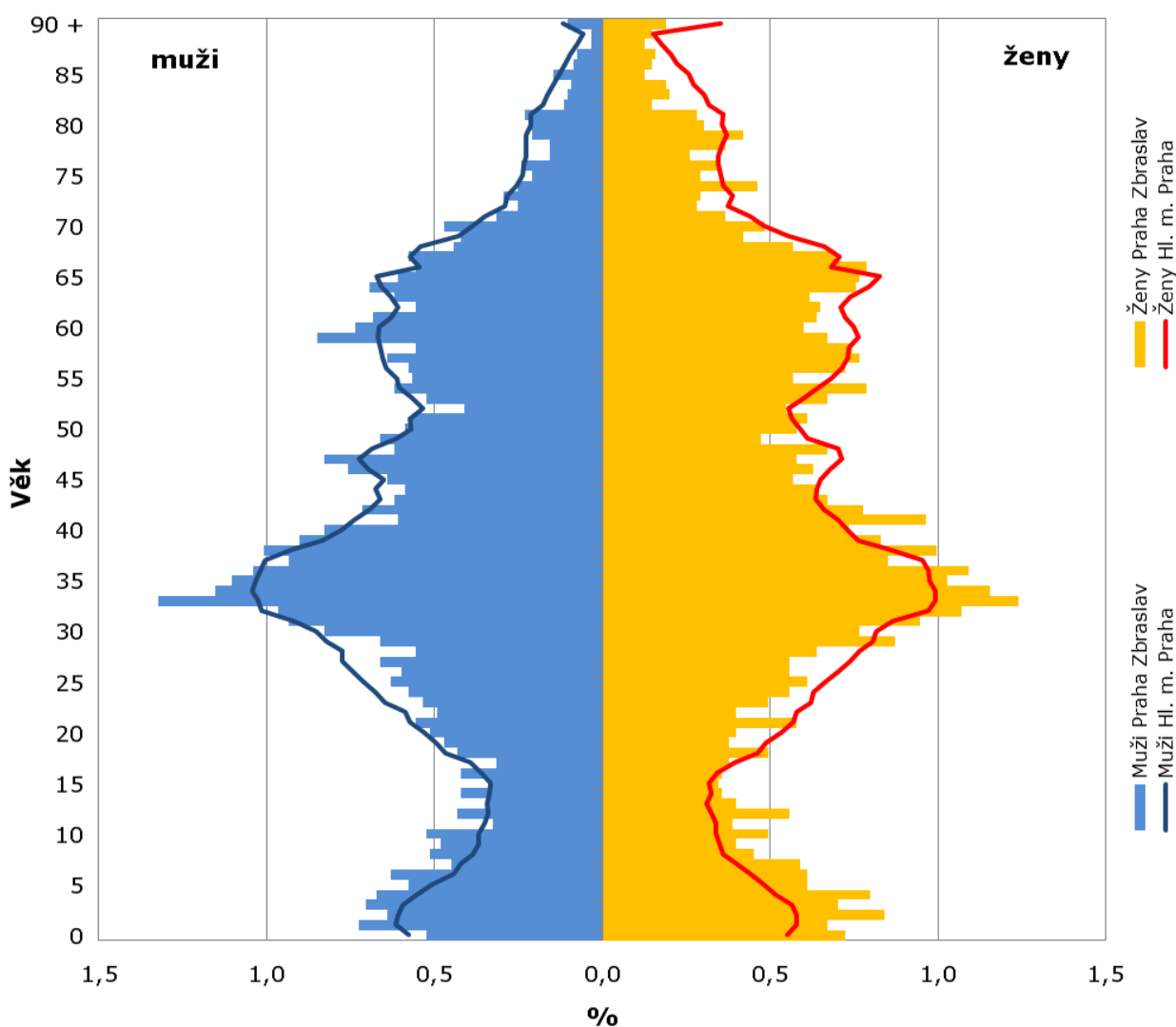
3.2. Struktura obyvatel

3.2.1. Pohlaví a věk obyvatel

Počet mužů a žen je mezi obyvateli MČ Praha Zbraslav **vyrovnaný**. Ženy tvoří 51,6 % obyvatel městské části. Je zajímavé, že ženy převažují nejen mezi seniory, ale i mezi narozenými dětmi (obvykle se rodí o něco více chlapců než dívek).

Nejvyšší podíl mají v obci lidé ve věku 30-40 let, kteří tvoří téměř čtvrtinu obyvatel obce.

Graf 2: Věková struktura obyvatel MČ Praha Zbraslav a Hl. m. Praha, k 31.12.2011

Zdroj: ČSÚ

Věková a pohlavní struktura obyvatelstva MČ Praha Zbraslav má v porovnání s věkovou strukturou obyvatel Hlavního města Prahy tři základní odlišnosti (graf 2):

- Jednoznačně nejpočetnější věkovou skupinou jsou lidé narození v 70. letech 20. století. Těm je dnes mezi 30 a 40 lety a jejich podíl je zde výrazně vyšší než v rámci celého hlavního města. Tato skupina obyvatel také významnou měrou ovlivňuje rostoucí počty narozených dětí, neboť do věku okolo 30 let a výše je koncentrována nejvyšší míra plodnosti.
- V posledních šesti letech došlo k nárůstu v počtech narozených dětí, což podstatně rozšířilo spodní část věkové pyramidy. Děti předškolního věku tvoří v městské části výrazně vyšší podíl než v rámci celého hlavního města. Tento fakt je klíčový pro budoucí poptávku po mateřských a základních školách.
- V porovnání s hlavním městem je zde naopak nižší podíl osob ve věku 20-29 let. Lze očekávat, že porodnost v příštích 10 letech výrazně klesne.

Z věkové struktury dále vyplývá, že podobně jako v celé ČR či Praze jsou lidé narození po druhé světové válce výraznou skupinou i na Zbraslavi. V relativně krátké době lze očekávat intenzivní nárůst potřeby služeb pro seniory.

Jak vyplývá z následující tabulky, MČ Praha Zbraslav má v porovnání s hlavním městem i celou Českou republikou **vyšší podíl dětí do 15 let** (17 %) a naopak mírně nižší podíl obyvatel v produktivním a postproduktivním věku. Ve srovnání s Prahou i celou Českou republikou je tak populace Zbraslavi výrazně mladší. Na 100 dětí do 15 let zde připadá pouze 92 seniorů starších 65 let, zatímco celorepublikově a především pak v rámci celé Prahy tento poměr již výrazně přesahuje 100.

Tab. 2: Srovnání věkového složení obyvatelstva, 2011

Region	Obyvatelstvo ve věku			Celkem	% obyvatel ve věku			Index stáří
	0 – 14	15 – 64	65 a více		0 - 14	15 – 64	65 a více	
MČ Praha Zbraslav	1 576	6 499	1 451	9 526	17%	68%	15%	92,1
Hl. m. Praha	164 659	863 497	213 508	1 241 664	13%	70%	17%	129,7
ČR	1 541 241	7 262 768	1 701 436	10 505 445	15%	69%	16%	110,4

Zdroj: ČSÚ, stav k 31.12.2011

3.2.2. Věková struktura obyvatel dle návaznosti veřejných služeb

Pro účely komunitního plánování jsme rozdělili obyvatele nikoli do 5tiletých věkových skupin, ale do skupin dle návaznosti veřejných služeb. Toto rozdělení je užitečné zejména pro plánování dalšího rozvoje obce.

Z tabulky 3 je patrné, že ve věku do 2 let žije v MČ Praha Zbraslav přes 400 dětí. Ve věku 3-5 let (mateřská škola) se počet dětí blíží 400, dětí školou povinných je 770, přičemž dětí ve věku docházky na 1. stupeň ZŠ je téměř 465 dětí a na 2. stupeň ZŠ, případně dojíždějících na víceletá gymnázia do jiných částí Prahy, je více než 300 dětí.

Seniorů nad 65 let v MČ Praha Zbraslav žije 1 386, z toho je téměř 300 obyvatel je starší 80 let.

Tab. 3: Věkové složení obyvatelstva MČ Praha Zbraslav dle návazných služeb, 2011

Věková skupina	Veřejná služba	Počet obyvatel – trvale hlášení a s dlouhodobým pobytem
0-2		401
3-5	mateřská škola	379
6-10	1. stupeň ZŠ, dále zájmové aktivity a kroužky pro mladší žáky	465
11-14	2. stupeň ZŠ, víceletá gymnázia, dále zájmové aktivity a kroužky pro mládež	305
15-25	SŠ, VŠ	1001
26-40	mateřská centra, návrat do práce	2576
41-64	příprava na stáří	2956
65-79	pečovatelská služba	1101
80+	intenzivní soc. služby pro seniory	285

Zdroj: ČSÚ, střední stav k 2011 (červen)

Statistická poznámka:

Vzhledem k potřebě plánování kapacit ZŠ a MŠ počítáme s tzv. středním stavem obyvatel, tedy k polovině roku. Uvedený věk tedy prakticky představuje dosáhnutí dané věkové hranice na začátku školního roku.

4. Pohyb obyvatel

Dle ČSÚ **přibylo** od konce roku 2001 do konce roku 2011 v obci **1 679 obyvatel**. Nárůst počtu obyvatel ovlivnilo nejvýrazněji stěhování a následně i vysoká porodnost. Intenzivní **přírůstek stěhováním** započal okolo roku 2004 a vrcholí v roce 2008. Migrace pokračuje i po útlumu v roce 2010. Vzhledem ke skutečnosti, že poslední velké developerské projekty byly dokončeny v roce 2008 a nové se neplánují, lze do budoucna očekávat klesající přírůstek stěhováním.

Do nové zástavby Slunečního města a Zahradní čtvrti se nastěhovaly především mladí lidé. To se promítlo do vysoké porodnosti. Od roku 2007 přesahuje počet narozených hranici 100 dětí ročně. Vzhledem k věkové struktuře obyvatel lze ovšem očekávat, že i počet narozených bude postupně klesat.

Tab. 4: Pohyb obyvatel MČ Praha Zbraslav, 2001-2012

období	sňatky	rozvody	narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek stěhováním	celkový přírůstek	stav 31.12.
2001	39	38	86	76	279	262	17	27	7 847
2002	64	23	63	72	313	272	41	32	7 879
2003	40	30	77	87	307	250	57	47	7 926
2004	42	32	88	67	389	287	102	123	8 049
2005	31	36	74	66	654	446	208	216	8 265
2006	49	27	91	81	541	439	102	112	8 377
2007	54	30	116	67	693	388	305	354	8 731
2008	45	25	108	79	710	284	426	455	9 186
2009	57	31	129	78	451	268	183	234	9 420
2010	48	30	127	80	362	391	-29	18	9 438
2011	37	37	115	69	430	278	152	198	9 526
2012 (do 26.11.)	45	12	95	52	434	261	173	216	x

Pozn.: Počet obyvatel k 31. 12. 2011 byl navázán na výsledky SLDB 2011.

Zdroj: ČSÚ, MČ Praha Zbraslav (data za rok 2012)

5. Prognóza vývoje obyvatelstva

Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatel představuje nezbytné podklady pro plánování dostupnosti veřejných služeb, a to především v oblasti školství, zdravotnictví, dopravy a sociálních služeb.

Budoucí vývoj počtu a struktury obyvatelstva v zásadě závisí na čtyřech faktorech:

- současné struktuře obyvatel podle věku a pohlaví
- porodnosti
- úmrtnosti
- migraci

Zvláště migrace je na lokální úrovni velmi významná, ale obtížně predikovatelná proměnná. Z tohoto důvodu následující prognostické modely zahrnují rozvojové plány obce v oblasti výstavby konzultované se zadavatelem prognózy.

Statistické upozornění:

Je třeba upozornit, že prognóza je platná pouze za podmínky, že nastanou předpokládané trendy popsané níže. Z tohoto důvodu počítáme s variantními řešeními zohledňující různé modely budoucí výstavby na území obce, jak z hlediska počtu nových bytů, tak z hlediska časování jejich výstavby .

5.1. Parametry prognózy

5.1.1. Současná struktura obyvatel

Prognóza vychází ze struktury obyvatel podle pohlaví a jednotek věku k 31. 6. 2011 evidované Českým statistickým úřadem. Prognóza tak pracuje s obyvatelstvem, které má trvalý či dlouhodobý pobyt na území MČ Praha Zbraslav (tedy včetně cizinců).

Predikce vývoje obyvatel vycházející z počtů a struktury **hlášených obyvatel** může být ovlivněna dvěma limity. Zaprvé lze předpokládat, že nehlášení obyvatelé jsou především mladé rodiny s dětmi, případně zatím bezdětné domácnosti, u kterých lze ovšem potomky brzy očekávat. Tyto rodiny se nahlásí na úřad až v momentu, kdy to budou potřebovat, např. při zápisu dítěte do mateřské školy. Druhým problémem je samotné nahlašování trvalého bydliště. Do prognózy pak totiž nevstupuje pouze faktická migrace, ale také rozdílná motivace a rychlost přehlašování trvalého bydliště u různých skupin obyvatel (např. již zmíněné rodiny s dětmi mohou být motivovány k okamžité změně trvalého bydliště z důvodu docházky dětí do MŠ či ZŠ, doposud bezdětné páry či jednotlivci mohou měnit trvalé bydliště výrazně později od přistěhování do obce). Hlášení bydliště v návaznosti na migraci nelze v žádném případě spolehlivě predikovat, v prognostických modelech tedy uvažujeme možný objem přistěhovalých osob v souvislosti s další výstavbou bez ohledu na to, zda si tito noví obyvatelé bezprostředně po přistěhování nahlásí bydliště v obci či nikoli.

5.1.2. Plodnost

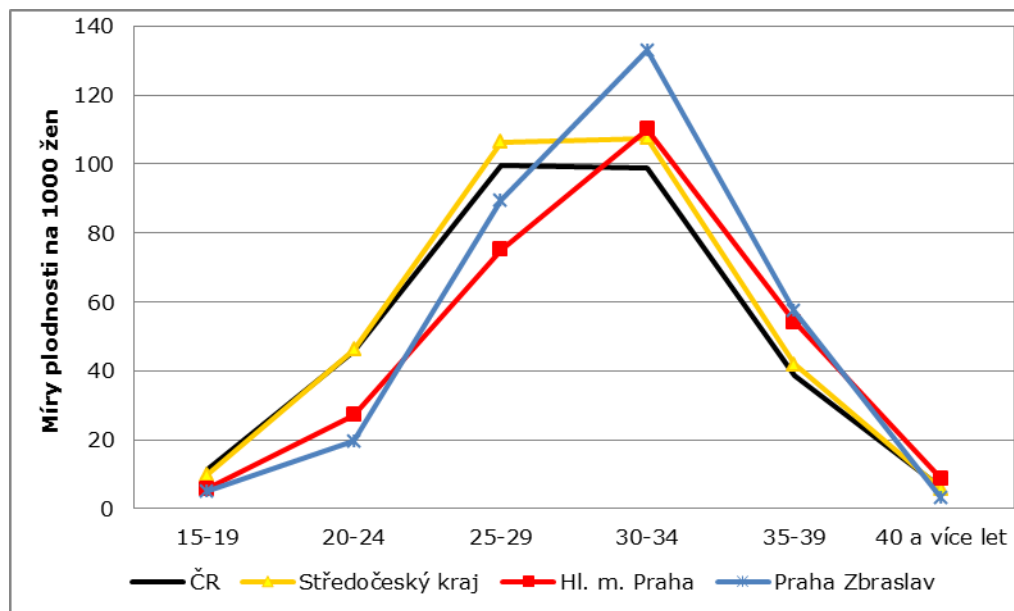
Budoucí úroveň plodnosti vyjádřená úhrnnou plodností a plodnost žen v závislosti na jejich věku (tj. míry plodnosti podle věku) jsou základním parametrem vstupujícím do prognostických výpočtů.

V posledních několika letech jsme svědky zvyšování úrovně plodnosti a nárůstu počtu narozených dětí. Je to způsobeno především tím, že ženy, které posunuly rození dětí do vyššího věku, začaly zakládat rodiny a postupně realizují také plodnost vyššího pořadí a rodí se jim tak především druhé, v omezené míře však také třetí a další děti. V současné době se průměrný věk matek při porodu 29,7 let v ČR a 31,8 let v Praze, u prvorodiček 27,8 let v ČR a 30,5 v Praze (ČSÚ).

Mezi roky 2001 a 2008 vzrostla nejintenzivněji plodnost ve Středočeském kraji z 1,16 na 1,60, tj. více než o třetinu (ČSÚ). Tato situace úzce souvisí se současnými migračními trendy, kdy se v rámci suburbanizace stěhují z hlavního města do zázemí především mladí lidé, kteří následně zakládají či rozšiřují své rodiny. Tento jev je podstatný také pro MČ Praha Zbraslav.

Situace ohledně plodnosti se v MČ Praha Zbraslav podobá částečně situaci v Hl. městě Praze a částečně ve Středočeském kraji. MČ Praha Zbraslav se úrovní plodnosti blíží spíše Středočeskému kraji (Graf 3). Věkovým profilem plodnosti se však výrazněji podobá Hl. m. Praze, neboť nejvyšší úroveň plodnosti vykazují ženy ve věkové skupině 30-34 let, zatímco ve Středočeském kraji ve nejvyšší plodnost v širší věkové skupině 25-34 let.

Graf 3: Míry plodnosti podle věku, MČ Praha Zbraslav v porovnání s Hl. m. Prahou, Středočeským krajem a ČR, 2010

Pro prognózu budoucího vývoje plodnosti v MČ Praha Zbraslav tak používáme výchozí věkový profil plodnosti v Hl. m. Praze. Z výše uvedených důvodů však v prognóze uvažujeme mírně vyšší intenzitu plodnosti ve věkové skupině 25-29 let a zároveň mírně vyšší úroveň úhrnné plodnosti než je projektována ČSÚ pro Středočeský kraj. Předpokládáme, že úroveň úhrnné plodnosti bude i v příštích letech dále pozvolna růst, ovšem pomaleji, než dosud, a to na úroveň 1,65 v roce 2026 (ČSÚ pro Středočeský kraj ve střední variantě projekce předpokládá 1,65¹).

Předpokládáme také, že se nadále bude mírně zvyšovat věk matek při narození dítěte, ovšem výrazně pomaleji než na přelomu 90. let 22. století a nového tisíciletí.

Tab. 5: Předpokládaný vývoj úhrnné plodnosti, MČ Praha Zbraslav

rok	úhrnná plodnost střední varianta	úhrnná plodnost nízká varianta	úhrnná plodnost vysoká varianta
2010	1,55	1,55	1,55
2015	1,58	1,55	1,66
2020	1,63	1,55	1,73
2026	1,65	1,55	1,79

¹ ČSÚ 2009: Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2065.

5.1.3. Úmrtnost

Pro odhad úmrtnosti vycházíme z podrobných úmrtnostních tabulek pro muže a ženy za období 2010-2011 vypočítaných pro Hlavní město Prahu.

Tab. 6: Střední délka života při narození, Hl. m. Praha v roce 2010-2011

rok	muži	ženy
2010-11	76,5	81,7

Zdroj: ČSÚ

5.1.4. Migrace

Nejdůležitější, ale současně také nejproblematičtější je odhad budoucí migrace.

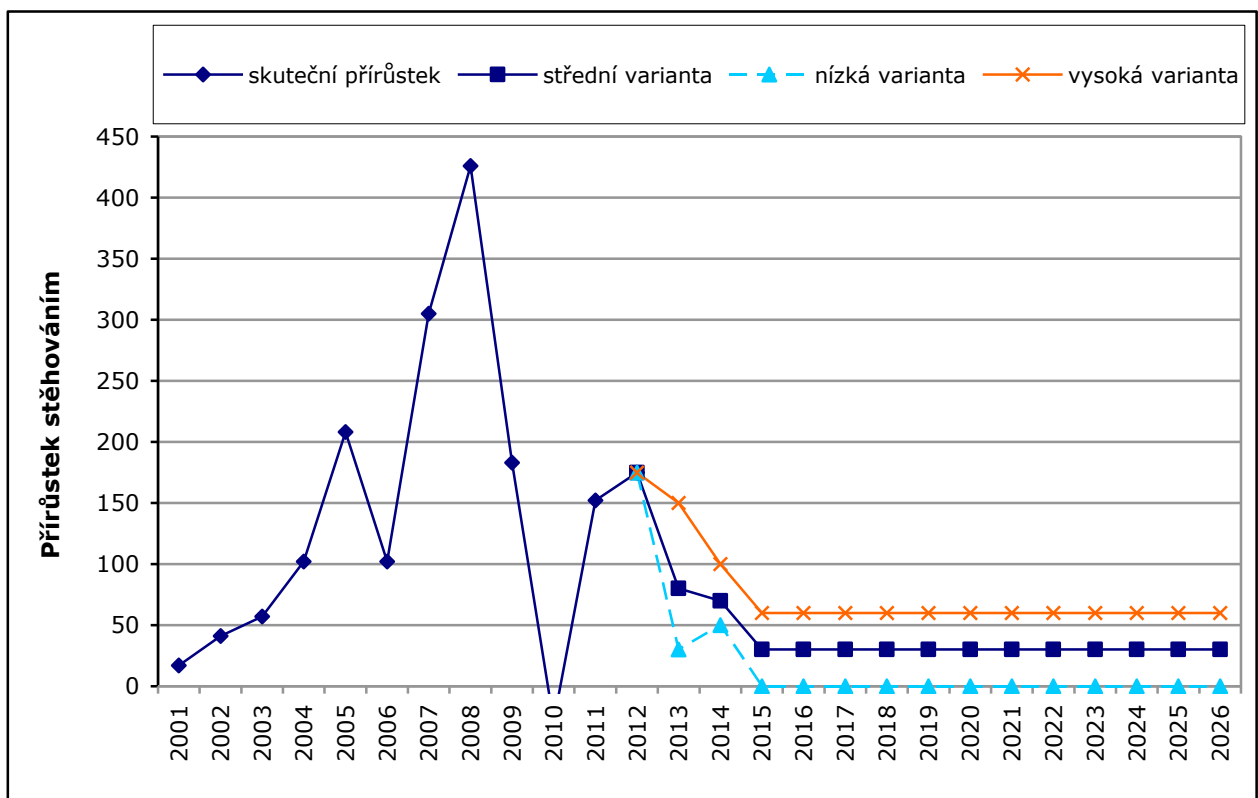
V MČ Praha Zbraslav se v budoucnu již žádná větší bytová výstavba neplánuje. Poslední velký developerský projekt byl dokončen v roce 2008. Ekonomická recese ovšem zbrzdila prodej dokončených bytů. V roce 2010 byl proto přírůstek migrací mírně záporný. Po zlepšení ekonomické situace se tak počet přistěhovaných opět zvýšil a migrační saldo za roky 2011 a 2012 činilo 325 osob. Očekáváme proto i v následujících několika letech kladné migrační saldo z důvodu odsazování bytů ve Slunečním městě a Zahradní čtvrti. Po roce 2015 ovšem počítáme pouze s migrací ve stávající zástavbě.

Tab. 7: Předpokládaný vývoj migrace, MČ Praha Zbraslav

rok	saldo migrace střední varianta	saldo migrace nízká varianta	saldo migrace vysoká varianta
2013	80	30	150
2014	70	50	100
2015	30	0	60
2016	30	0	60
2017	30	0	60
2018	30	0	60
2019	30	0	60
2020	30	0	60
2021	30	0	60
2022	30	0	60
2023	30	0	60
2024	30	0	60

rok	saldo migrace střední varianta	saldo migrace nízká varianta	saldo migrace vysoká varianta
2025	30	0	60
2026	30	0	60

Graf 4: Přírůstek stěhováním pozorovaný v letech 2002-2011 a prognózovaný podle 3 uvažovaných variant

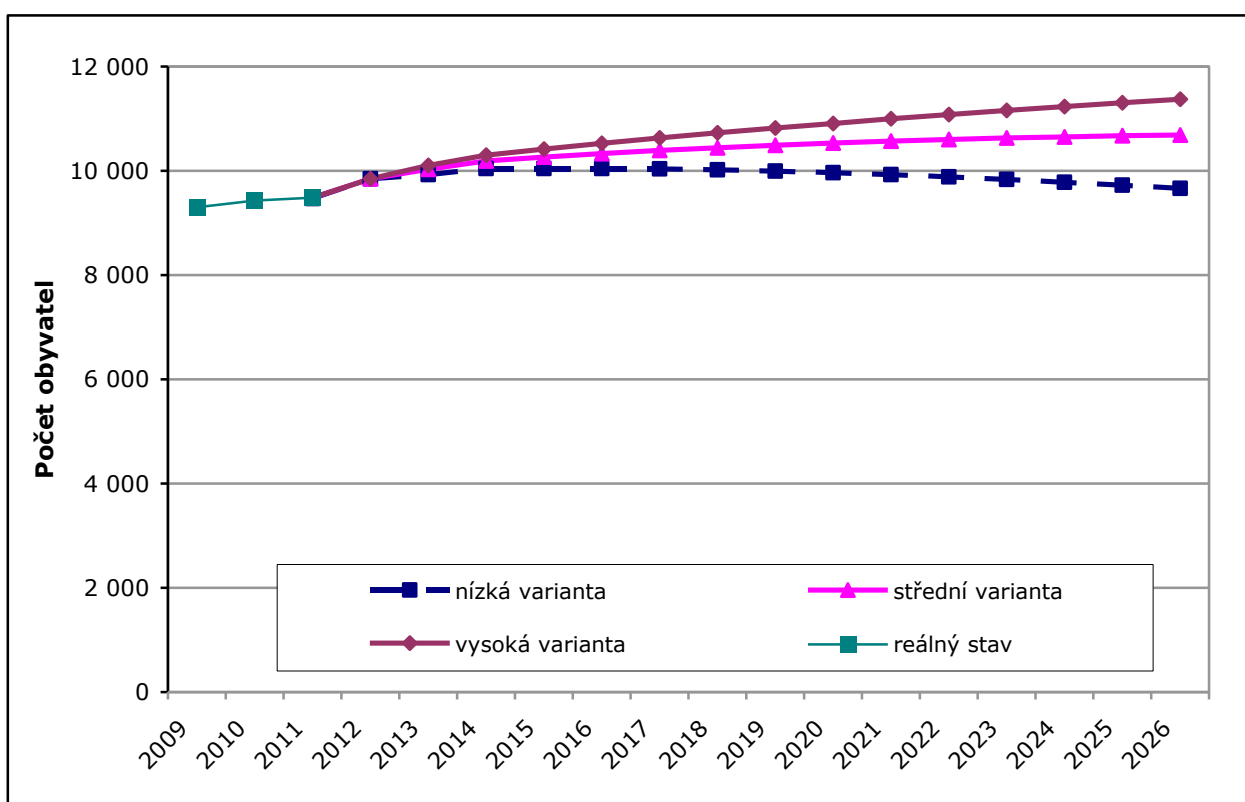

5.2. Výsledky prognózy

Na základě výše uvedených parametrů byl proveden modelový výpočet vývoje počtu a struktury obyvatel MČ Praha Zbraslav.

Pokud se naplní výše uvedené předpoklady (především úroveň migrace), lze očekávat, že celkový počet obyvatel MČ Praha Zbraslav se v příštích 15 letech bude pohybovat mezi 10-11 tis. osob.

Graf 5: Vývoj počtu obyvatel MČ Praha Zbraslav dle 3 prognostických modelů

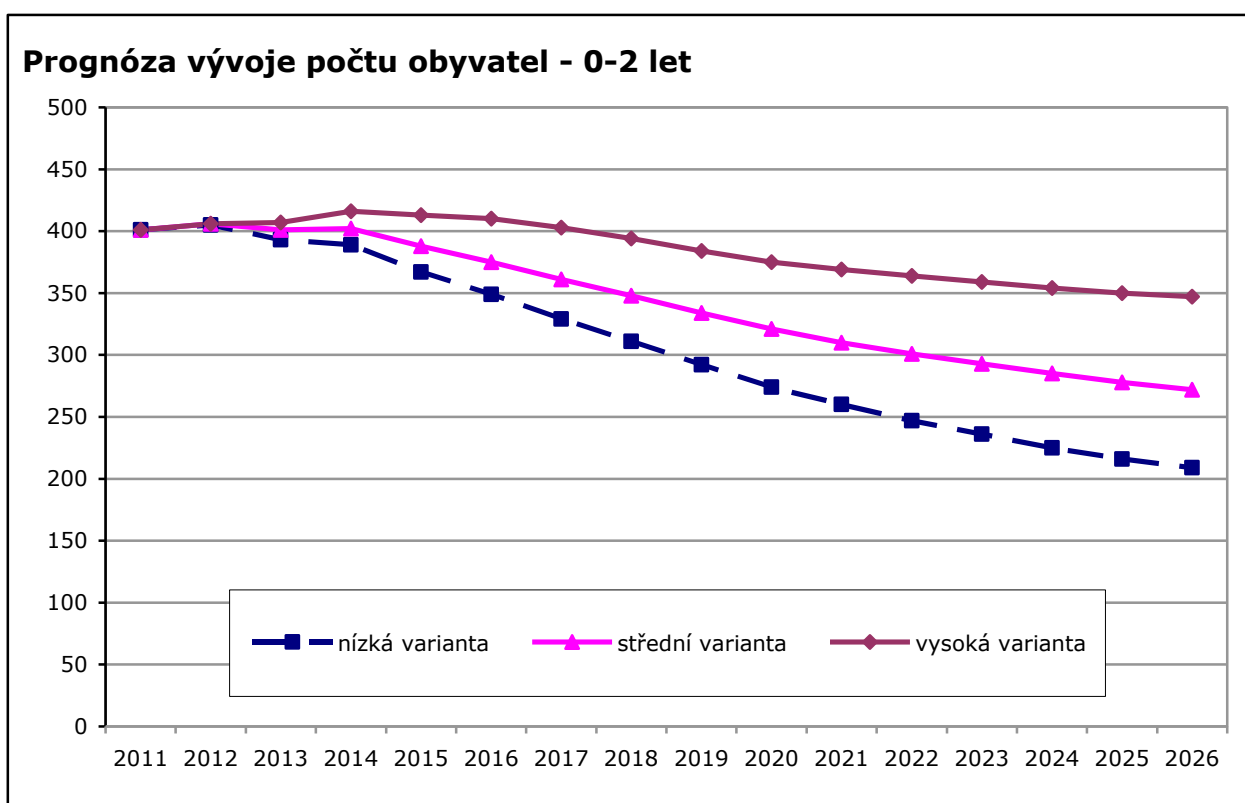

5.2.1. Prognóza počtu obyvatel v jednotlivých věkových skupinách

Pokud se splní podmínky definované v předchozí kapitole a nebude realizována nová rozsáhlejší bytová výstavba, lze do roku 2026 očekávat následující zásadní demografické změny.

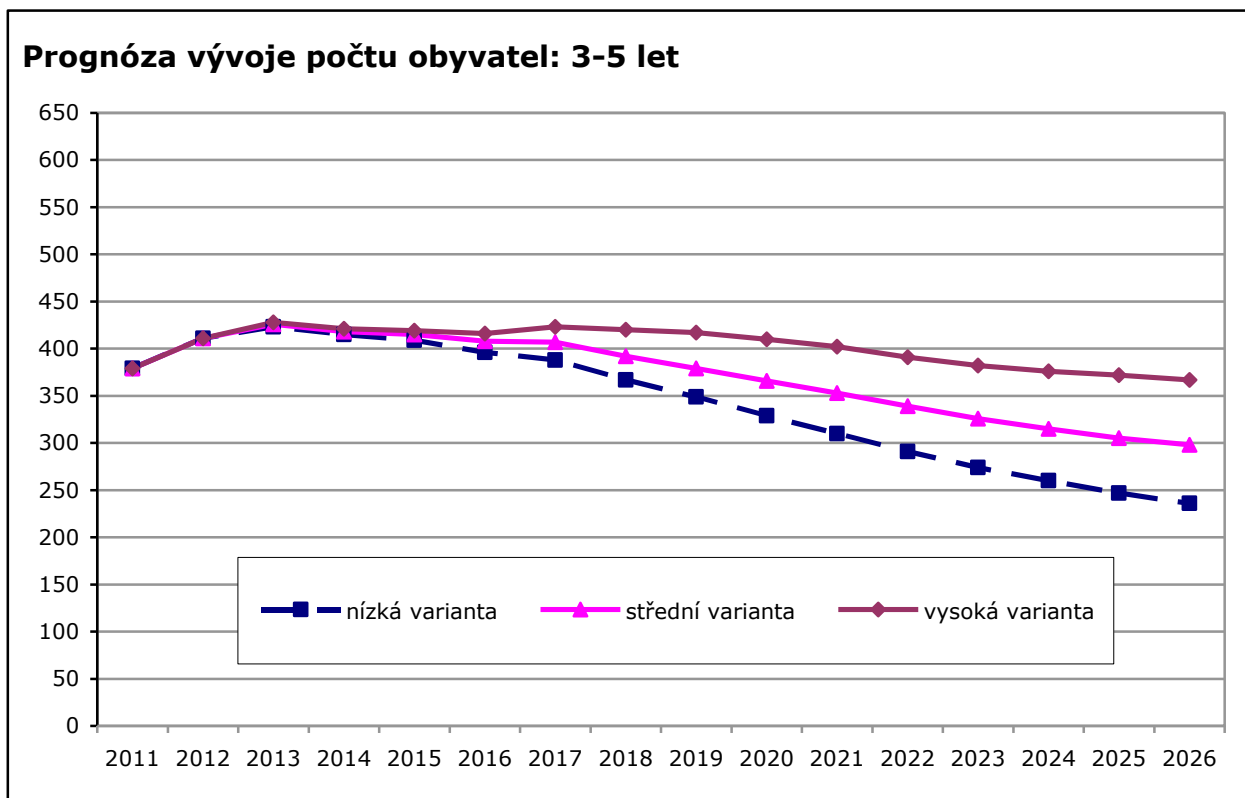
Počet dětí ve věku 0-2 roky zůstane stabilní do roku 2014. Je předpokládáno, že do té doby se bude ročně rodit 110-130 dětí. Poté dojde k poklesu počtu nejmenších dětí vlivem poklesu počtu narozených (až o 50%). Pokles bude způsoben postupným snižováním počtu mladých žen dorůstajících do věku potenciálních matek (viz kapitola 3.2.1., která ilustruje, že počty osob mladších 25 let věku jsou v současné době výrazně nižší než počty osob ve věku 25-34 let, tedy věku nejvyšší plodnosti).

Graf 6: Vývoj počtu dětí ve věku 0-2 roky podle 3 prognostických modelů

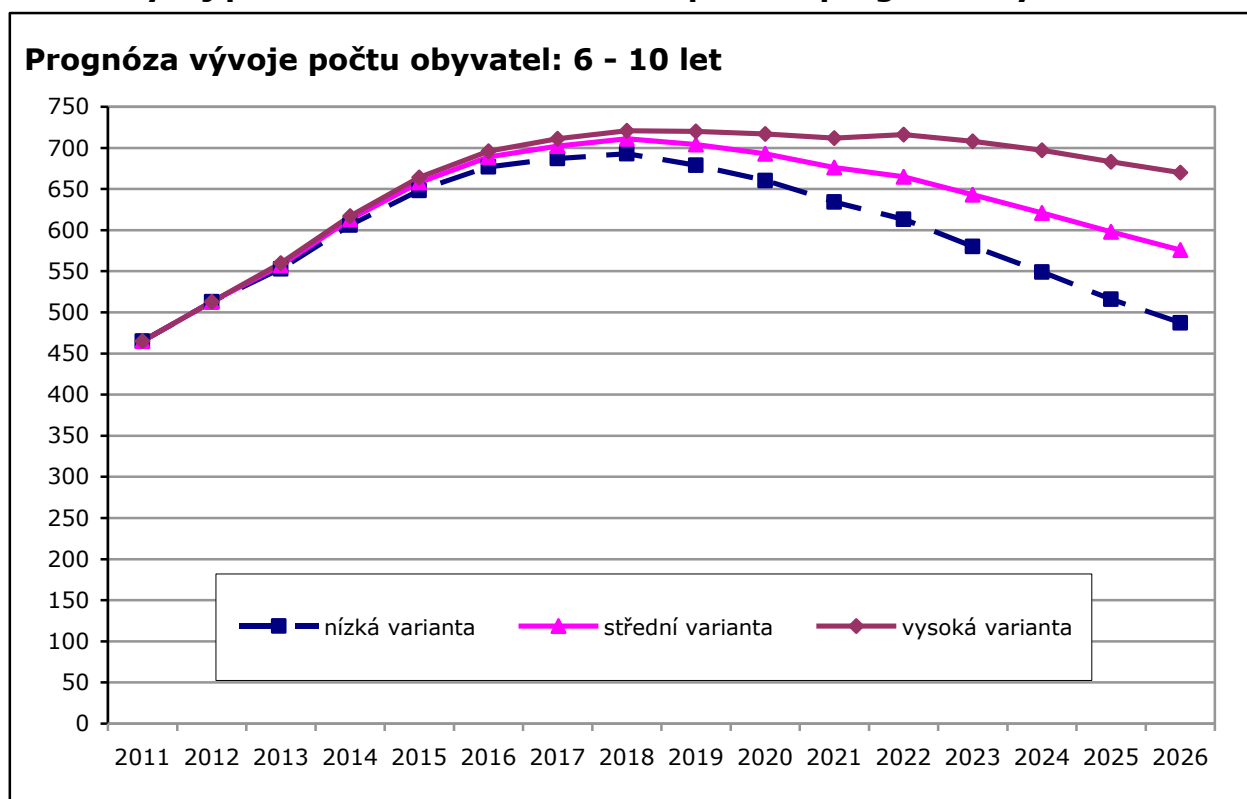
Počet dětí ve věku 3-5 let, tj. potenciálních žáků mateřských škol, krátce, ale intenzivně, poroste. V roce 2013 by měl dosáhnout svého vrcholu a bude trvat zhruba do roku 2017. Přibližně v roce 2018 poklesne na úroveň roku 2011 a pak lze očekávat postupný pokles dětí. Od roku 2017 lze očekávat mírný pokles.

Graf 7: Vývoj počtu dětí ve věku 3-5 let podle 3 prognostických modelů

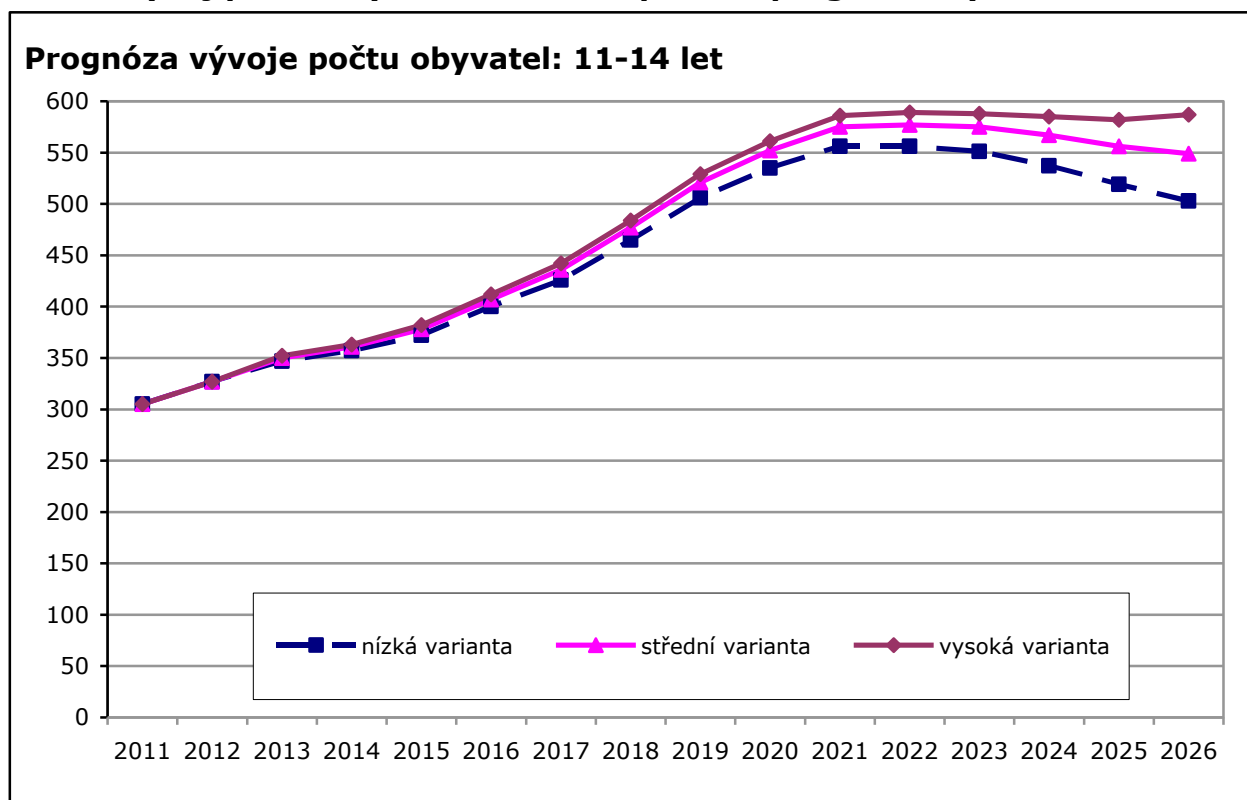
Počet dětí ve věku prvního stupně základní školní docházky prudce poroste. Za pět let se počet dětí ve věku 6-10 let zvýší o více než 200. Tento nárůst je způsoben vysokou porodností z let 2006-2010. Ze základní školy budou postupně odcházet děti z početně slabších ročníků a do prvních tříd budou naopak nastupovat děti z početně silnějších ročníků posledních let.

Graf 8: Vývoj počtu dětí ve věku 6-10 let podle 3 prognostických modelů

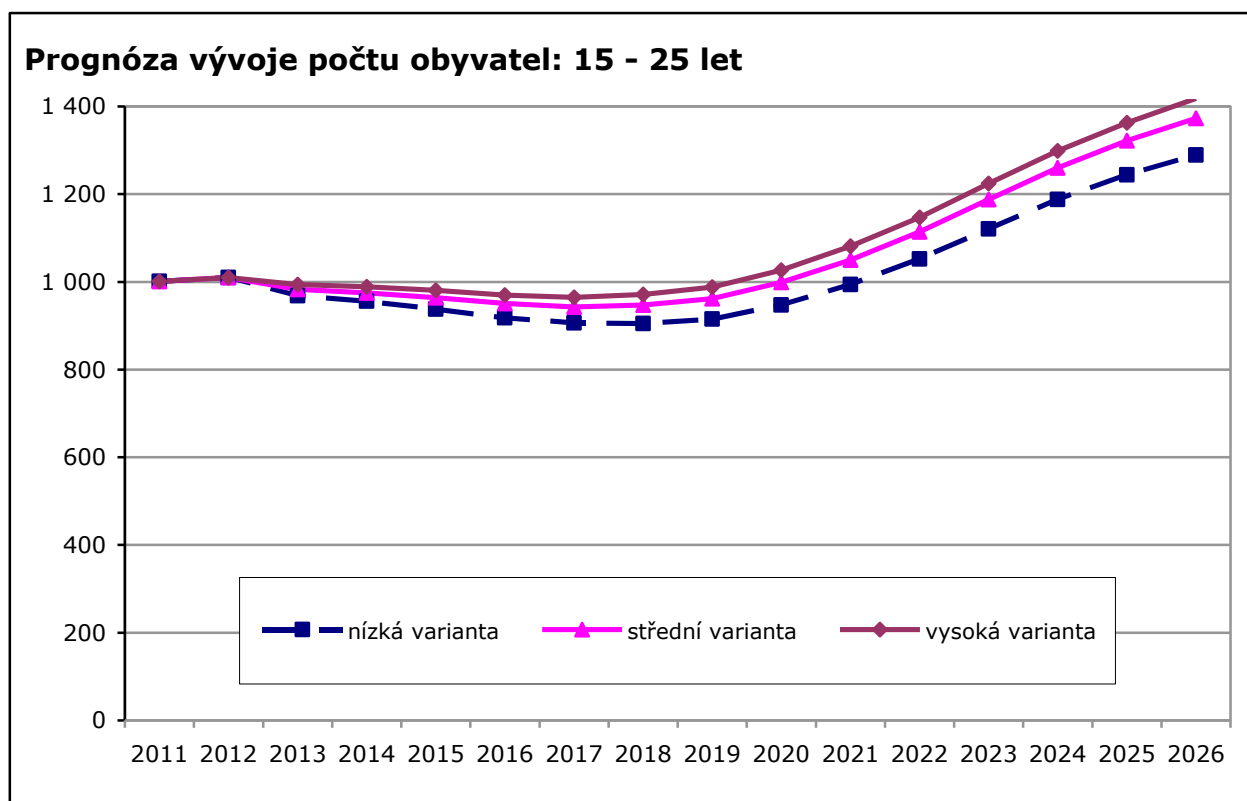
Počet dětí ve věku **druhého stupně ZŠ** rovněž poroste. Ze stávajících ca 325 dětí se jejich počet vyšplhá na téměř dvojnásobek.

Graf 9: Vývoj počtu obyvatel 11-14 let podle 3 prognostických modelů

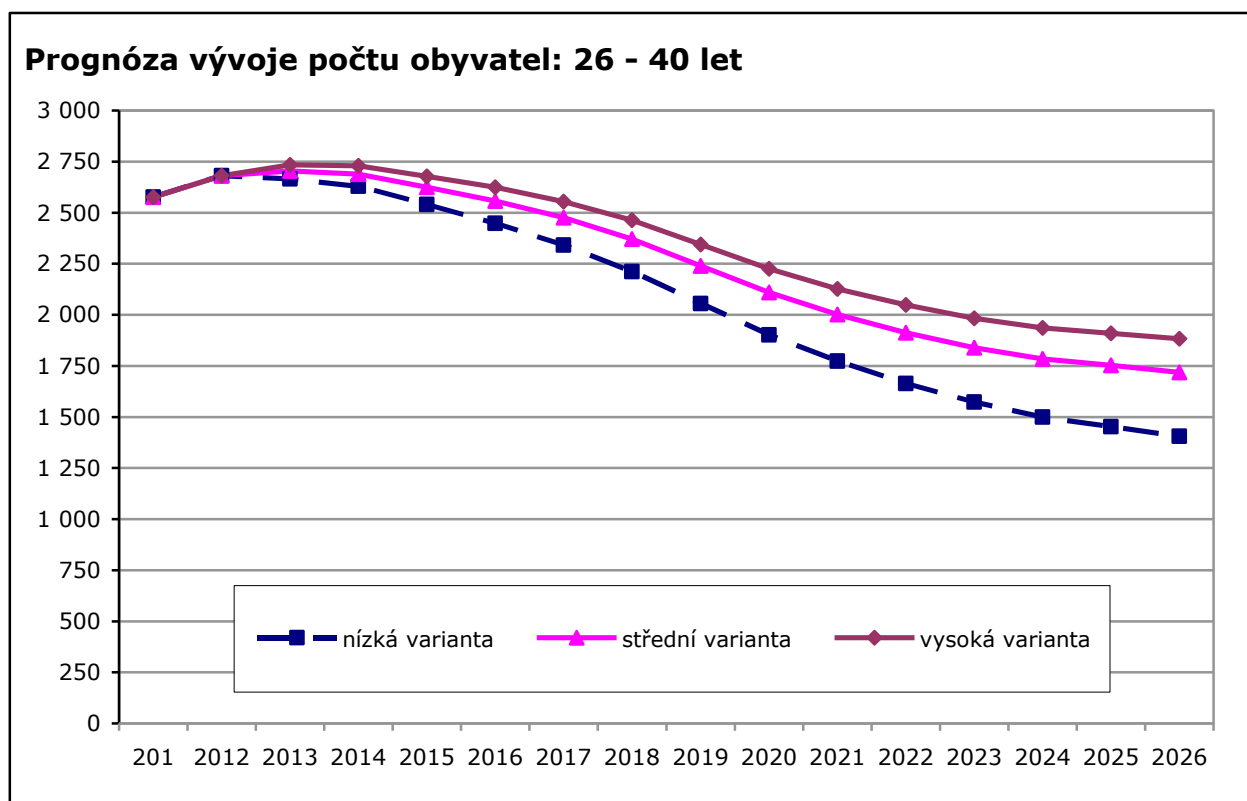
Budoucí vývoj počtu obyvatel **ve věku od 15 let do 25 let** bude v horizontu příštích 15 let záviset na výchozí věkové struktuře a vývoji migrace. Z důvodu výrazného vlivu výchozí věkové struktury budou do roku 2019 počty osob ve věku středního a vysokoškolského vzdělávání stagnovat. Poté však dojde ke zvýšení jejich počtu, neboť do tohoto věku doroste současná početná skupina předškoláků.

Graf 10: Vývoj počtu obyvatel 15-25 let podle 3 prognostických modelů

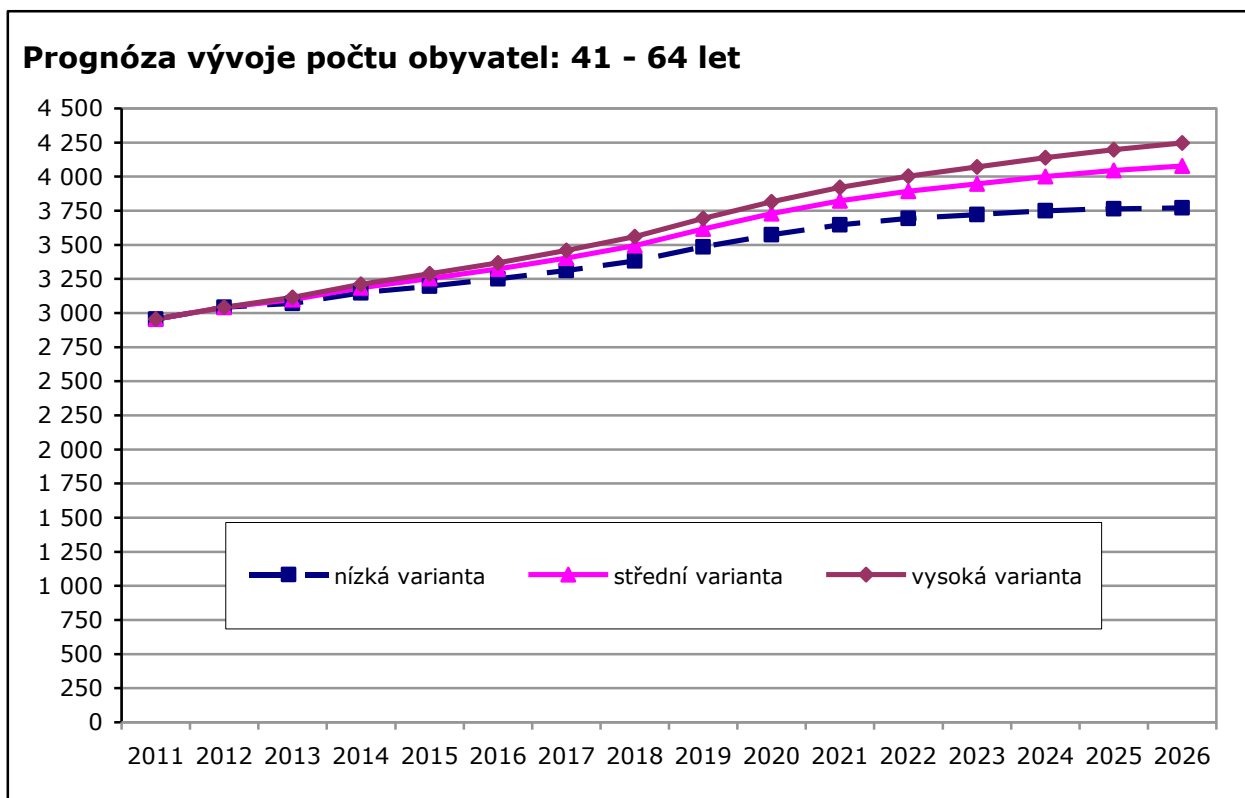
Počty obyvatel **ve věku 26-40 let** budou výrazně klesat. Klesne tak i počet rodiček.

Graf 11: Vývoj počtu obyvatel 26-40 let podle 3 prognostických modelů

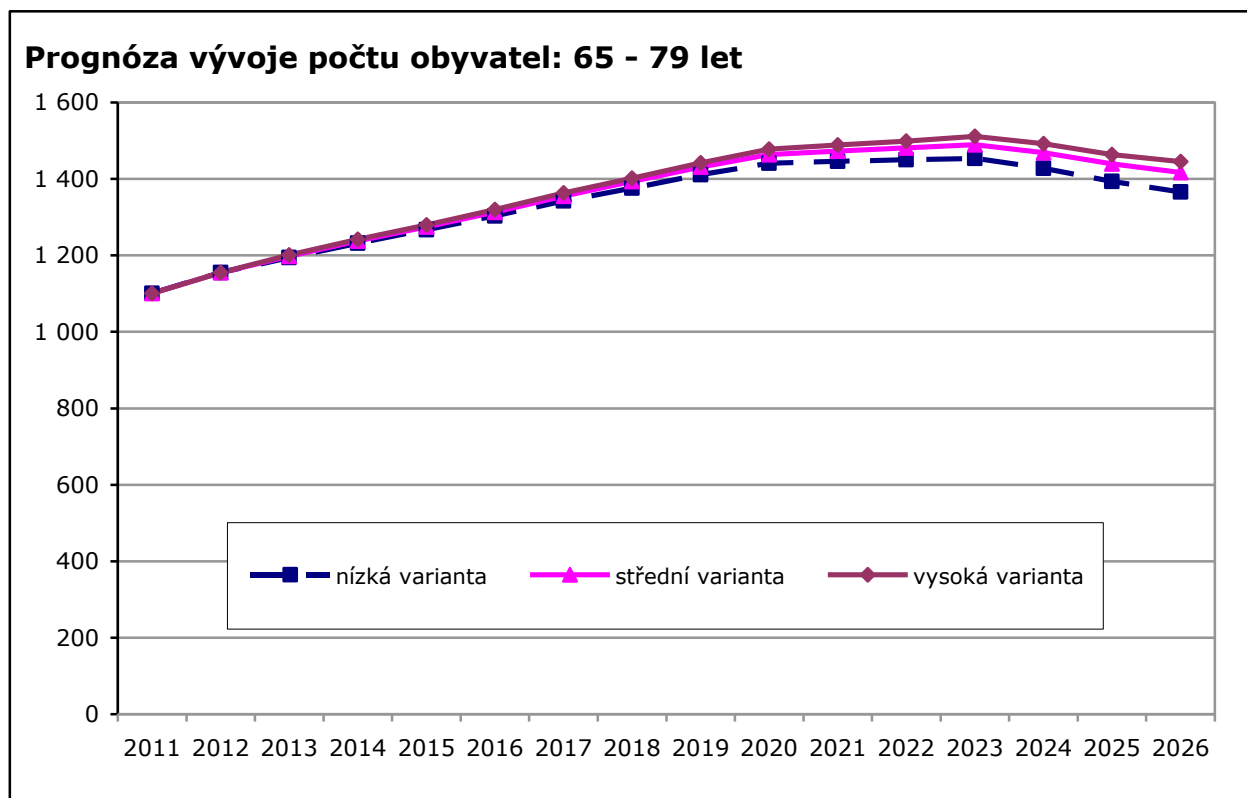
Výrazný plynulý nárůst počtu osob ve věkové skupině **41-64 let** je ovlivněn především stárnutím obyvatel, které se na Zbraslav přistěhovali mezi roky 2000-2010.

Graf 12: Vývoj počtu obyvatel 41-64 let podle 3 prognostických modelů

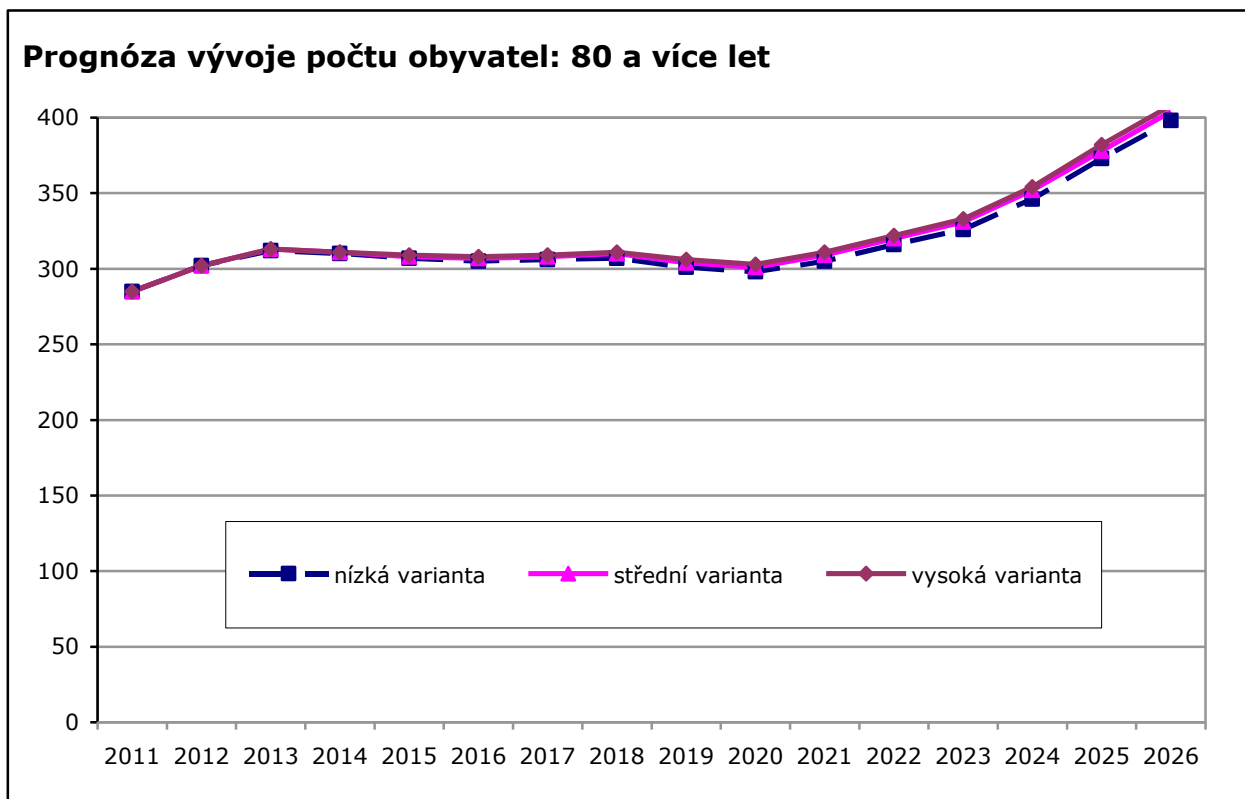

Počet **seniorů** pomalu poroste ze stávajících cca 1 100 na 1 500 osob. Početní vývoj této skupiny vychází ze současné věkové struktury populace Zbraslavi. Počty mladších seniorů (65-79 let) budou ve sledovaném období mírně narůstat, naopak u seniorů nad 80 let lze očekávat nárůst až po roce 2020.

Graf 13: Vývoj počtu obyvatel 65-79 let podle 3 prognostických modelů

Graf 14: Vývoj počtu obyvatel starších 80 let podle 3 prognostických modelů

5.2.2. Shrnutí hlavních výsledků prognózy počtu obyvatel

Výše popsané změny a trendy budou mít s největší pravděpodobností závažné dopady, které charakterizujeme ve druhém sloupci tabulky:

Tab. 8: Očekávané demografické trendy v MČ Praha Zbraslav a pravděpodobné dopady

věková skupina	demografický trend	pravděpodobné dopady
všichni	mírný nárůst obyvatel nad hranici 10 tis. obyvatel	- žádná větší změna oproti současnému stavu
0-2 roky	klesající porodnost z důvodu stárnutí silných ročníků, kteří se přistěhovali na Zbraslav po roce 2000	- klesající poptávka po službách pro rodiny s nejmenšími dětmi
3-5 let	vysoké počty dětí až do roku 2018, poté pokles	- do roku 2018/2020 přetíženost MŠ
6-14 let	intenzivní nárůst dětí školou povinných, dorůstání silných ročníků narozených po roce 2005	- nedostatek míst v základní škole a školní družině jak na prvním tak druhém stupni - potřeba výrazného navýšení kapacity základní školy vč. školní družiny - poptávka pro volnočasových aktivitách, kroužcích a sportovním vyžití pro školní děti
15-25 let	v prvním období setrvalý stav, poté mírný nárůst	- ve druhé polovině sledovaného období zvýšení poptávky po zábavě pro mladistvé
26 – 40 let	výrazný početní pokles v důsledku stárnutí generace, která se přistěhovala na Zbraslav po roce 2004	- klesající poptávka po službách pro rodiny s dětmi (mateřská centra, nekuřácké restaurace, hlídání dětí aj.)
41 – 64 let	rovnoměrný nárůst po celé sledované období	
65 – 79 let	pozvolný nárůst ze současných 1 100 až na 1 500 mladších seniorů	- zvýšení poptávky především po terénních sociálních službách - poptávka po zdravotních službách
80 a více let	stabilní počet okolo 320 osob, po roce 2020 nárůst na cca 400 osob	- setrvávající poptávka po terénních i pobytových sociálních službách - poptávka po zdravotních službách - setrvávající požadavky kladené na dostupnost veřejných míst a bezbariérovost

Poznámka:

Výše uvedenou tabulku považujeme za naprosto stěžejní. Identifikované trendy mají reálný základ v dopadu současných trendů (nárůst poptávky po MŠ a ZŠ, stárnutí populace).

6. Analýza současného stavu školství

6.1. Mateřské školy a reflexe budoucího vývoje

Na území MČ Praha Zbraslav se nachází 2 mateřské školy MŠ Nad Parkem a MŠ Matjuchinova zřízené MČ a jedna soukromá MŠ (OPUS). **Stávající maximální kapacita MŠ činí 350 žáků veřejných MŠ a 90 dětí soukromé školy OPUS.** Na Zbraslavi dále působí dvě anglické školičky s celkovou kapacitou do 50 dětí. Vzhledem k výši školného (7, respektive 11 tis. Kč měsíčně) s jejich kapacitou v prognóze nepočítáme.

Tab. 9: Kapacita školských zařízení MČ Praha-Zbraslav

Zařízení	Název, adresa	Kapacita
MŠ	Mateřská škola Praha - Zbraslav, Matjuchinova 698, Ottova 919	210
MŠ	Mateřská škola Nad Parkem Praha - Zbraslav, Nad parkem 1181	140
MŠ	Soukromá mateřská škola OPUS, o.p.s., Žabovřeská 1227	90

Zdroj: Databáze MŠMT, prosinec 2012

Důležitým parametrem pro odhad potřebné budoucí kapacity MŠ je zjistit stávající zájem o MŠ. Zájem o MŠ definujeme jako počet dětí navštěvujících MŠ (sloupec b) a počet nepřijatých dětí, kteří splnili požadovaná kritéria (sloupec e). Vzhledem k výši poptávky po MŠ lze předpokládat, že rodiče podají pro jedno dítě přihlášku jak do MŠ Matjuchinova tak do MŠ Nad Parkem. Lze tedy očekávat, že skutečný počet nepřijatých dětí bude nižší o 30-40%.

Sloupec f ukazuje celkový počet zájemců o MŠ (uspokojených i neuspokojených) v jednotlivých letech. Podělíme-li počet zájemců o MŠ počtem dětí ve věku 3-5 let s trvalým pobytem na Zbraslavi, zjistíme, že **zájem navštěvovat MŠ má cca 98% dětí žijících na Zbraslavi².**

Tab. 10: Zájem o MŠ

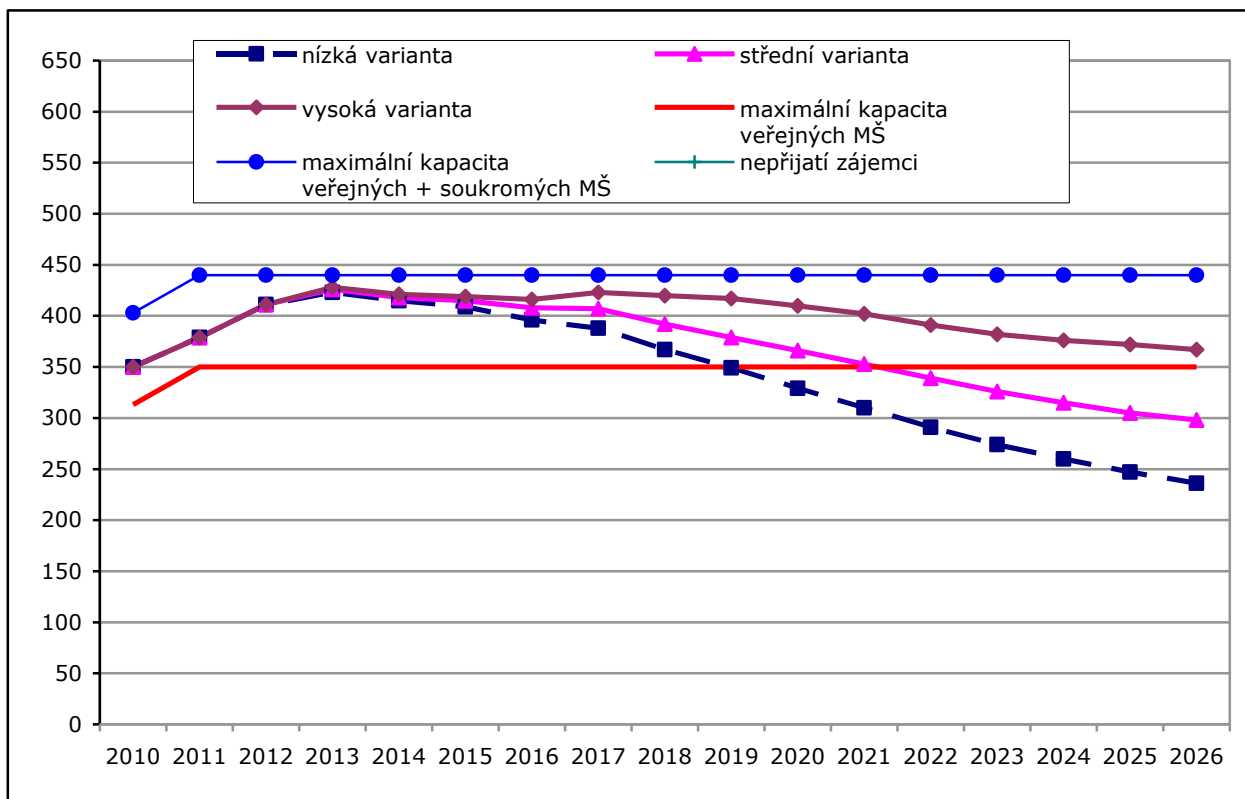
školní rok	a Počet dětí v daném věku bydlících na Zbraslavi	b celková kapacita MŠ	c nově přijatých	d nepřijatých celkem	e nepřijatých, ale splnili podmínky	f zájem o MŠ celkem (b+(e*0,6))	g podíl zájemců o MŠ na počtu dětí (f/a)
2010 - 2011	350	313 + 90	87	126	68	354	101%
2011 - 2012	379	350 + 90	145	21	11	357	94%
2012-2013	411	350 + 90	99	129	86	402	98%

Zdroj: MČ Praha Zbraslav + jednotlivé MŠ

² Ve skutečnosti je tento podíl o něco nižší, neboť MŠ navštěvují i šestileté děti, kteří nenastoupili do ZŠ. Pro výpočet potřebné kapacity MŠ v budoucnu není toto „zkreslení“ podstatné, neboť lze očekávat, že bude konstantní.

Jak je patrné z grafu 15, stávající kapacita MŠ nebude dostatečná přibližně do roku 2018. Po roce 2020 lze očekávat, že stávající kapacita MŠ nebude plně obsazena.

Graf 15: Porovnání maximální kapacity MŠ a prognózovaného vývoje dětí ve věku docházky do MŠ podle 3 prognostických modelů

Poznámka:

Oproti prognóze z roku 2008 nově počítáme věkovou skupinu dětí spadající do MŠ jinak. Věk dětí navštěvující MŠ definujeme 3-5 let (minule 3-6 let) a zároveň bereme v úvahu stáří v polovině roku (nikoliv k 31.12.).

Propočítáme-li počet dětí žijících na Zbraslavi indexem zájmu o MŠ (98%), můžeme odhadnout předpokládaný zájem o MŠ v budoucnu.

Stávající kapacita MŠ bude s největší pravděpodobností nedostatečná až do roku 2019/20. Následně lze očekávat významný úbytek počtu dětí a tím i nadbytek stávajících kapacit MŠ.

Tab. 11: Předpokládaná potřebná kapacita

školní rok	Děti ve věku 3-5 let na Zbraslavi s trvalým bydlištěm			Potřebné kapacity MŠ			Stávající kapacita MŠ
	střední varianta	nízká varianta	vysoká varianta	střední varianta	nízká varianta	vysoká varianta	
2010 - 2011	350	350	350	343	343	343	313
2011 - 2012	379	379	379	371	371	371	350
2012- 2013	411	411	411	403	403	403	350
2013- 2014	426	423	428	417	415	419	350
2014- 2015	418	415	421	410	407	413	350
2015- 2016	415	407	419	407	399	411	350
2016- 2017	408	392	416	400	384	408	350
2017- 2018	407	381	423	399	373	415	350
2018- 2019	392	358	420	384	351	412	350
2019- 2020	379	337	417	371	330	409	350
2020- 2021	366	316	410	359	310	402	350
2021- 2022	353	296	402	346	290	394	350
2022- 2023	339	276	391	332	270	383	350
2023- 2024	326	258	382	319	253	374	350
2024- 2025	315	244	376	309	239	368	350
2025- 2026	305	231	372	299	226	365	350
2026- 2027	298	221	367	292	217	360	350

Zdroj: MČ Praha Zbraslav + jednotlivé MŠ

6.2. Základní školy a reflexe budoucího vývoje

Současná kapacita školy je 650 žáků. Úpravami by bylo možné dosáhnout **maximální kapacity 750 žáků**. Kapacita školní družiny je 260 míst.

Ve školním roce 2012/13 navštěvuje ZŠ 630 žáků, přičemž do první až páté třídy chodí 449 dětí.

Tab. 12: Počty žáků v jednotlivých ročnících

	počet žáků ZŠ			počet dětí na Zbraslavi v daném věku		
	školní rok 2010/11	školní rok 2011/12	školní rok 2012/13	2010	2011	2012
1. třída	91	112	100	96	109	119
2. třída	80	90	107	88	96	112
3. třída	101	70	89	91	88	99
4. třída	58	93	63	83	91	91
5. třída	63	58	90	81	83	93
6. třída	38	51	47	82	81	85
7. třída	55	38	53	72	82	83
8. třída	40	49	35	70	72	84
9. třída	38	36	46	70	70	74
1. stupeň celkem	393	423	449	439	467	514
2. stupeň celkem	171	174	181	294	305	326
Celkem	564	597	630	731	770	841
z toho mimo-zbraslavských dětí	97 (17%)	97 (16%)	92 (15%)	-	-	-

Zdroj: MČ Praha Zbraslav + jednotlivé MŠ

Poznámka:

Z analýzy počtu žáků a počtu dětí bydlících na Zbraslavi vyplývá, že první stupeň zdejší ZŠ navštěvuje cca 90% dětí ve věku 6-10 let žijících na Zbraslavi. Druhý stupeň pak navštěvuje cca 57% zdejších dětí. Ostatní děti chodí na jiných škol. Tento poměr použijeme při plánování potřebných kapacit školy v budoucnu.

Poznámka:

Jistou alternativou „zvýšení kapacity“ ZŠ pro místní děti by bylo omezit žáky na obyvatele s hlášeným trvalým bydlištěm. V tuto chvíli navštěvuje místní ZŠ 92 přespolních žáků. Podíl přespolních žáků činí 60 dětí a na druhém stupni 32 dětí.

Toto „zvýšení kapacity“ má ovšem své nedostatky. Zaprvé, asi není možné vyřadit žáky, kteří zdejší ZŠ již navštěvují. I kdyby od školního roku 2013/14 nebyl přijat jediný přespolní žák, získáte tak pro místní děti cca 10 míst ročně. Problém nedostatečné kapacity to tedy neřeší.

Zadruhé, zvýšená porodnost nepostihla pouze Zbraslav, ale všechny okolní MČ a obce. Část dětí bydlících na Zbraslavi navštěvuje ZŠ jinde. Jejich počet je dvakrát vyšší než počet mimozbraslavských na Zbraslavi. Lze předpokládat, že i v okolních MČ budou v blízké budoucnosti řešit nedostatečné kapacity ZŠ.

Při plánování budoucích potřebných kapacit proto ponecháváme původní koeficienty (90% místních dětí bude navštěvovat ZŠ na prvním stupni a 57% dětí na druhém stupni).

6.2.1. Plánování kapacit ZŠ

Níže uvádíme výsledky analýzy „poptávky“ po ZŠ na základě jednotlivých variant demografické prognózy. Počítáme, že do místní ZŠ bude chodit 90% dětí ve věku 6-10 let a 57% dětí ve věku 11-14 let. Ve výsledku ovšem nelze zohlednit počet žáků v jednotlivých třídách. Kapacita školy tak bude muset být o něco vyšší. Ukazuje se, že stávající kapacita 650 žáků přestane dostačovat již příští školní rok. Kolem roku 2020 bude potřeba téměř 1000 míst. Ke konci sledovaného období bude potřeba cca 850 míst.

Tab. 13: Předpokládaná potřebná kapacita ZŠ – střední varianta

školní rok	děti ve věku 6-10 let	děti ve věku 11-14 let	koeficient návštěvy místní ZŠ (1. stupeň)	koeficient návštěvy místní ZŠ (2. stupeň)	potřebná kapacita 1. stupeň	potřebná kapacita 2. stupeň	potřebná kapacita celkem
2010-2011	439	294	90%	57%	395	168	563
2011-2012	467	305	90%	57%	420	174	594
2012-2013	514	326	90%	57%	463	186	648
2013-2014	557	350	90%	57%	501	200	701
2014-2015	613	361	90%	57%	552	206	757
2015-2016	658	378	90%	57%	592	215	808
2016-2017	689	407	90%	57%	620	232	852
2017-2018	702	436	90%	57%	632	249	880
2018-2019	711	477	90%	57%	640	272	912
2019-2020	704	521	90%	57%	634	297	931
2020-2021	693	552	90%	57%	624	315	938
2021-2022	676	575	90%	57%	608	328	936
2022-2023	665	577	90%	57%	599	329	927
2023-2024	643	575	90%	57%	579	328	906
2024-2025	621	567	90%	57%	559	323	882
2025-2026	598	556	90%	57%	538	317	855
2026-2027	576	549	90%	57%	518	313	831

Zdroj: vlastní výpočet

Poznámka:

Předpokládaná kapacita školy je vypočítána na základě vývoje počtu obyvatel v dané věkové skupině a neměnného koeficientu. **V potřebné kapacitě není zohledněna ani rezerva ani různý počet žáků v jednotlivých ročnících.** Ve skutečnosti tedy bude potřeba větších kapacit.

Tab. 14: Předpokládaná potřebná kapacita ZŠ – nízká varianta

školní rok	děti ve věku 6-10 let	děti ve věku 11-14 let	koeficient návštěvy místní ZŠ (1. stupeň)	koeficient návštěvy místní ZŠ (2. stupeň)	potřebná kapacita 1. stupeň	potřebná kapacita 2. stupeň	potřebná kapacita celkem
2010-2011	439	294	90%	57%	395	168	563
2011-2012	467	305	90%	57%	419	174	592
2012-2013	513	327	90%	57%	462	186	648
2013-2014	553	347	90%	57%	498	198	695
2014-2015	606	357	90%	57%	545	203	749
2015-2016	648	372	90%	57%	583	212	795
2016-2017	677	400	90%	57%	609	228	837
2017-2018	687	426	90%	57%	618	243	861
2018-2019	693	465	90%	57%	624	265	889
2019-2020	679	506	90%	57%	611	288	900
2020-2021	660	535	90%	57%	594	305	899
2021-2022	634	556	90%	57%	571	317	888
2022-2023	613	556	90%	57%	552	317	869
2023-2024	580	551	90%	57%	522	314	836
2024-2025	549	537	90%	57%	494	306	800
2025-2026	516	519	90%	57%	464	296	760
2026-2027	487	503	90%	57%	438	287	725

Zdroj: vlastní výpočet

Poznámka:

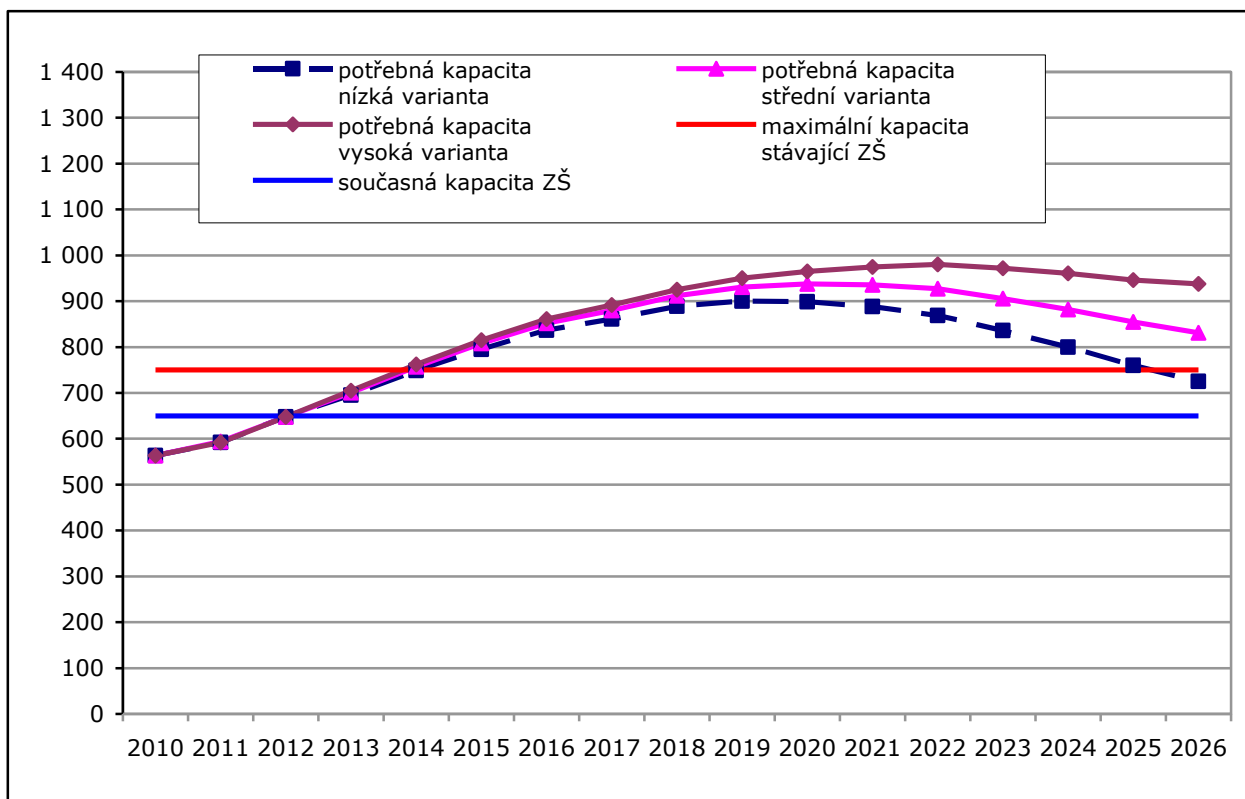
I v nízké variantě předpokládáme, že bude potřeba zvýšit kapacitu ZŠ na minimálně 900 žáků.

Tab. 15: Předpokládaná potřebná kapacita ZŠ – vysoká varianta

školní rok	děti ve věku 6-10 let	děti ve věku 11-14 let	koefficient návštěvy místní ZŠ (1. stupeň)	koefficient návštěvy místní ZŠ (2. stupeň)	potřebná kapacita 1. stupeň	potřebná kapacita 2. stupeň	potřebná kapacita celkem
2010-2011	439	294	90%	57%	395	168	563
2011-2012	467	305	90%	57%	419	174	592
2012-2013	513	327	90%	57%	462	186	648
2013-2014	560	352	90%	57%	504	201	705
2014-2015	617	363	90%	57%	555	207	762
2015-2016	664	382	90%	57%	598	218	815
2016-2017	696	412	90%	57%	626	235	861
2017-2018	711	442	90%	57%	640	252	892
2018-2019	721	484	90%	57%	649	276	925
2019-2020	720	529	90%	57%	648	302	950
2020-2021	717	561	90%	57%	645	320	965
2021-2022	712	586	90%	57%	641	334	975
2022-2023	716	589	90%	57%	644	336	980
2023-2024	708	588	90%	57%	637	335	972
2024-2025	697	585	90%	57%	627	333	961
2025-2026	683	582	90%	57%	615	332	946
2026-2027	670	587	90%	57%	603	335	938

Zdroj: vlastní výpočet

Graf 16: Potřebná minimální kapacita ZŠ dle jednotlivých variant v porovnání se současnou a maximální kapacitou stávající ZŠ*

* pozn: Čísla v grafu udávají přepočtenou potřebnou minimální kapacitu, nikoliv počet dětí bydlících na Zbraslavi.

Níže je patrný počet šestiletých dětí, kteří by v daném školním roce měli začít povinnou školní docházku. Opět počítáme, že školu na Zbraslavi si vybere 90% místních dětí.

Tab. 16: Počet dětí ve věku 6 let (nástup do ZŠ)

školní rok	Počet dětí na Zbraslavi			Odhad počtu prvňáků		
	Střední varianta	Nízká varianta	Vysoká varianta	Střední varianta	Nízká varianta	Vysoká varianta
2011-2012	109	109	109	98	98	98
2012-2013	119	119	119	107	107	107
2013-2014	131	130	132	118	117	119
2014-2015	143	142	144	129	128	130
2015-2016	144	142	145	130	128	131
2016-2017	144	142	146	130	127	131
2017-2018	134	131	135	120	118	122
2018-2019	141	137	143	127	123	129
2019-2020	136	128	143	123	116	128
2020-2021	133	123	142	119	111	128
2021-2022	127	115	140	114	104	126
2022-2023	124	110	139	111	99	125
2023-2024	119	103	135	107	93	122
2024-2025	114	97	132	103	87	119
2025-2026	110	91	129	99	82	116
2026-2027	105	86	127	95	77	114

Zdroj: vlastní výpočet

7. Zpracovatel průzkumu

Společnost VÝZKUMY SOUKUP se zabývá návrhem, realizací a zpracováním marketingových, sociologických a demografických výzkumů. Již od samého počátku naší existence jsme si stanovili za základní principy naší práce kvalitu, spolehlivost a spokojenost klientů. Naším cílem je provádět prakticky využitelné výzkumy, nikoliv výzkum pro výzkum. Proto veškeré činnosti koncipujeme tak, aby přinášely zcela konkrétní doporučení pro naše klienty.

Tomáš Soukup

